

Rédei Ildikó: A Tevan Nyomda- és Kiadóvállalat kiadványainak bibliográfiája

A Tevan-nyomda *Kner Imre* gyomai cégével együtt a legismertebb magyar bibliofil könyvkiadó volt. *Tevan Andor* az új könyvművészeti törekvések mellett jó szemmel ismerte fel a magyar és a világirodalom igazi értékeit is, és vállaltát — a bibliofil könyvkiadás mellett — az értékes irodalom pártolásának, gondozásának szolgálatába állította. Tevan Könyvtár néven olcsó sorozatot indított, amelyben a Nyugat gárdájának, többek között *Ady Endrénének*, *Kosztolányi Dezsőnek*, *Juhász Gyulának* is helyet adott. Leghíresebb sorozatának, az úgynevezett *Tevan Amatőrnek* 14 megjelent kötete ma a könyvárverések keresett ritkasága. Tevan a könyvkiadás mellett nagy számban állított elő aprónyomtatványokat, alkalmi grafikat is. Ezeket a látszólag jelentéktelen nyomdai termékeken is megmutatkozott azonban a hivatását szerető mester gondos keze nyoma.

E sokrétű és értékes kiadói program megvalósult köteteinek számbavételére vállalkozott *Rédei Ildikó*. A *Tevan-nyomda* 1904 és 1948 között 271 művet jelentetett meg, de az egyes években a kiadott könyvek száma meglehetősen eltérő volt. A Tevan cég igazi nagy korszakát az első világháború és az azt követő néhány év fémjelzte: ekkor, 1914 és 1922 között több mint 160 mű jelent meg kiadásában. Igaz, az ebben az időszakban kiadott könyvek tekintélyes része a Tevan Könyvtár vékony, viszonylag igénytelen nyomdai kivitelben készült füzeteként látott napvilágot, de ezekben az években jelent meg az említett amatőr sorozat köteteinek többsége is, összesen 10 mű. Tevan kiadói lendülete a 20-as évek köze-

pén megtorpant, s a 30-as években már jóformán alig-alig került ki egy-egy könyv a csabai nyomdából. A felszabadulás után pedig mindössze két mű látott napvilágot: 1947-ben és 1948-ban.

Rédei Ildikó a bibliográfia anyagát — az itt egyedül helyes — időrendi szerkezetbe osztotta. Talán szerencsésebb megoldás lett volna, ha a bibliográfia fő részében sorolja fel a Tevan Könyvtár és az Amatőr sorozat köteteit is. Ezek ugyanis külön függelékben szerepelnek; az időrendi részben csupán utalás található rájuk.

A művekről készült címleírások alaposak, megbízhatóak. Csak egy apró megjegyzés kívánkozik ide: az összeállító láthatóan gondot fordított a hivatalos, közismert névforma megválasztására a címlapon szereplővel szemben. Ezért indokolatlan a helyes *Baudelaire* helyett a 111. és 195. tételnél, valamint a névmutatóban olvasható *Boudlaire* forma.

A névmutatóban a tételekben előforduló valamennyi személynév szerepel. Kár, hogy a sokszorosított kiadvány nem tette lehetővé a szerzők és az egyéb közreműködők nevének tipográfiai elkülönítését. A kiadványt számos illusztráció díszíti és *Kollin Ferencnek* Tevan Andor működéséről szóló tanulmánya teszi teljessé.

Rédei Ildikó bibliográfiája fontos és nélkülözhetetlen segédkönyv nemcsak a könyvtárosok és a könyvkereskedők, hanem a könyvgyűjtők számára is. (*Bp. 1981.] Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete, 67 [1] l. /Az antikváriusképzés füzetei 2./*)

Pogány György

Független Szemle 1921–1923 — Kékmadár 1923

Repertórium

A *Petőfi Irodalmi Múzeum* jó érzéssel választotta ki repertorizálásra a húszas évek elején megjelent periodikumok közül a *Független Szemle* és a *Kékmadár* című folyóiratokat. E két lap jelentősége ugyanis sokkal nagyobb, mint ahogyan megjelenésük „élethossza” alapján gondolhatnánk. A *Független Szemlét* szerkesztőjének, *Czakó Ambrónak* különös

egyénisége mellett az teszi ma is figyelemre méltóvá, hogy az úgynevezett keresztény kurzus leghatásosabb bírálója volt, és nemcsak a politikai élet visszáságait, de az egyházi, az iskolai és a kulturális élet retrográd jelenségeit is ostorozta, mégpedig a korabeli folyóiratok között egyedülálló elszántással és eszmei felkészültséggel. A *Kékmadár* nem volt